

Daf 10: THE DAMAGE CATEGORY OF "PIT"

דף י"ז: אב נזיקין ששמו: "בור"

There is an additional *Av Nezikin*, called **"Bor" (Pit)**. An individual who digs a *bor* of 10 *tefachim* in depth (approximately 32 inches) is liable to pay for any *nezek* that occurs inside, or as a result of that *bor* — except for instances excluded by the Torah. If an animal falls into the *bor* and dies, the owner of the *bor* is obligated to repay the owner of the animal for the loss. **Not only is an individual who digs a bor 10 tefachim deep chayav (liable) to pay for any damages caused by the pit, but someone who moves the covering over such a pit is similarly liable.**

The digger is responsible to pay for the *nezek* upon the death of the animal only in cases in which the pit is at least 10 *tefachim* deep. However, **if the bor is less than 10 tefachim deep, the digger is not chayav to make restitution for the death of an animal.** In the case of a *bor* that is less than 10 *tefachim*, the digger is liable for payment of *nezek* only for non-fatal bodily injury to the animal resulting from its fall into the pit.

What would be the ruling if Reuven dug a *bor* that was 9 *tefachim* deep and Shimon dug an additional *tefach*, making the *bor* 10 *tefachim* in depth? Who would be responsible to pay damages if an animal were to fall into the *bor* and die? **Answer: Shimon would be responsible to pay, since the pit became 10 tefachim deep as a result of his actions.**

ישנו אב נזיקין ששמו: "בור". אדם החופר בור בעומק עשרה טפחים, חייב לשלם על כל נזק שיִתרחש בבור. אם נפל בבור בעל חיים ומת - חופר הבור חייב לשלם לבעליו את הנזק. לא רק מי שחפר בור בעומק עשרה טפחים חייב לשלם על הנזק, אלא גם מי שפתח מכסה של בור - חייב.

רק מי שחפר בור בעומק עשרה טפחים חייב לשלם אם בעל חיים נפל לתוכו ומת, אך מי שחפר בור בעומק של פחות מעשרה טפחים אינו חייב לשלם אם בעל חיים נפל לבור ומת. רק אם בעל חיים נפל לבור ונפצע - עליו לשלם את דמי הנזק.

ומה יהיה הדין במקרה שבו ראובן חפר בור בעומק תשעה טפחים ושמעון הוסיף לחפור טפח ועכשיו הבור בעומק עשרה טפחים - מי יהיה חייב לשלם אם בהמה נפלה בבור ומתה? התשובה היא ששמעון יהיה חייב לשלם, מפני שהוא עשה את הבור שיהיה עמוק עשרה טפחים.

Daf 11: WHOSE MUST RETRIEVE THE NEVEILAH?

דף י"א: מי צריך לסחב את הנבלה?

Reuven dug a *bor* (pit) that was 10 *tefachim* (approximately 32 inches) deep and an animal walking down the street fell into the pit and died. Reuven is obligated to make restitution for the sum of that animal's worth.

However, what is the legal fate of the animal carcass (neveilah)? The carcass has monetary value. Therefore, Reuven is not required to pay the animal owner the value of the live animal. Rather, Reuven is required to compensate the owner for the value of the damage caused to him.

And who is required to drag the neveilah out from the pit? The owner of the animal might say to the *mazik* (individual who caused the damage): "You caused this problem. You please bring the *neveilah* to my yard and I will take care of it there." But what if the *mazik* says to the animal owner: "I don't want to move the animal. You take the animal yourself?" Who is correct? The owner of the animal is correct. **It is the responsibility of the mazik to take pains to retrieve the carcass and return it to its owner.**

ומה עם הנבלה? הרי הנבלה שנה כסף, אפשר למכור אותה ולקבל עליה כסף. לכן, ראובן אינו צריך לשלם לבעל הבהמה את שווי הבהמה, אלא הוא משלם לו רק את שווי הנזק שהוא גרם לו.

ומי צריך לסחב את הנבלה מן הבור? בעל הבהמה אומר למזיק: אתה גרמת את כל הסיפור, בבקשה סחוב את הנבלה לחצר שלי ושם אטפל בה. המזיק אומר לבעל הבהמה: אינני רוצה, קח בעצמך את הבהמה. מי צודק? התשובה היא שבעל הבהמה צודק. על המזיק לטרוח להעלות את הנבלה מן הבור ולהביא אותה לבעליה.

Daf 12: HOW IS REAL PROPERTY ACQUIRED?

One possible method for the *kinyan* (acquisition) of *karka* (land) is that of “*chazaka*” — which comes from the word “to grasp” or hold on to.” If an individual plows a field, he is considered to be “holding” (or in possession of) it. By plowing, he “catches” the land. When the *koneh* (buyer) takes actions that appear s/he is the new owner of the land, those actions constitute a formal means of acquisition of the land for the buyer.

The buyer is not required to perform a “*chazaka*” on each of the individual properties purchased. It is sufficient for the buyer to pay for all of the properties and perform a *Chazaka* on one of them — and with that one action all of the properties are acquired. This is so because all of the wealthy man’s properties are considered connected, and the implementation of a *Chazaka* on one property, with the intention of acquiring all of the properties, puts into effect the purchase of all the properties the *koneh* intended to acquire.

דף י"ב: איך קונים קרקע?

אחת האפשרויות לקנות קרקע היא על ידי חזקה. "חזקה" מלשון תפיסה ואחיזה. למשל, אם מישהו חורש בקרקע, הוא "מחזיק" בה, הוא "תופס" אותה. כשהקונה עושה בקרקע מעשים שמראים שהוא הבועלים החדש, בכך הוא קונה את הקרקע.

הקונה אינו צריך לעשות "חזקה" בכל אחת מן הקרקעות, אלא די בכך שהוא משלם על כל הקרקעות, ועושה חזקה באחת הקרקעות וכך הוא קונה את כולן. זאת מפני שאנו רואים את כל הקרקעות בעולם כמחוברות, ועשית חזקה באחת מהן מתוך כוונה לקנות קרקעות נוספות, מועילה לקנות כל הקרקעות שהתכוונו לקנות.

Daf 13: DAMAGE CAUSED BY AN OX

Avigdor discovered a large, [apparently lost] *shor* (ox) in the middle of the road. He tried to find out if the *shor* had owners. **After a thorough investigation, it turned out that the *shor* was indeed *hefker* (abandoned, ownerless).** Avigdor lead the *shor* back to his farm. A few days later, he was surprised to suddenly discover that a delegation from the nearby village approached his farm, and leveled the following charge against him:

"The ox you found has caused significant damage to us and we want you to pay for the damage it inflicted, since, now, you own the *shor*."

Avigdor replied, "Kind sirs, don't you know that **only the person who owned the *shor* at the time it caused damage is *chayav* (obligated) to make financial restitution? At the time this ox caused damage it was still *hefker*. Therefore, I do not owe you anything."**

דף י"ג: נזקי השור

אביגדור גילה שור גדול רועה באמצע הדרך. הוא ניסה לברר אם יש לו בעלים, ולאחר חקירה מקיפה התברר ששור זה הוא הפקר, ואינו שייך לאיש. אביגדור הוביל את השור למשק שלו, ולאחר ימים אחדים הופתע לגלות משלחת מהכפר הסמוך מגיעה אל המשק, וטענה כלפיו:

"השור שמצאת גרם לנו נזקים גדולים, ולכן אנו רוצים שתשלם על הנזקים שהוא עשה, שהרי היום אתה הבעלים של השור."

אמר להם אביגדור, שרק מי שהיה בעלים של השור בשעה שהוא הזיק מתחייב בתשלום. "הרי כאשר השור הזיק הוא היה עדין הפקר, ולכן אינני חייב מאומה."

Daf 14: CULPABILITY FOR DAMAGE CAUSED

דף י"ד: אחריות לנזק שנגרם

The owner of an ox that caused damage is obligated to pay for the cost of the *nezek*. However, there are cases in which **the owner of the ox would not need to pay anything**, as is true in the following case:

One day, Yochanan decided 'to inspect' his neighbor's cowshed, **without permission**. He nimbly hopped over the iron fence, entered the cowshed and observed the milking of the cows, with great interest. After a while, it became hot. Yochanan removed his jacket and placed it on the fence. Yochanan paid no attention to the fact that a large ox approached his jacket and was ripping it apart with its horns.

Is the owner of the cowshed obligated to pay to replace the jacket? The answer is no, since Yochanan went into the cowshed without permission. If Yochanan had entered the cowshed with permission, the owner would be responsible to pay, because he is obligated to oversee his cattle when he permits people to enter his yard. **However, Yochanan entered without receiving permission to do so. Therefore, the owner has no responsibility for the *nezek* Yochanan incurred.**

בעליו של שור שהזיק חייב לשלם על הנזק, אולם יש מקרים שבהם בעל השור אינו צריך לשלם מאומה, כגון במקרה הבא:

יוחנן החליט 'לבקר' ברפת של אחד משכניו ללא רשות. הוא דיילג מעל גדר הברזל, נכנס אל הרפת, פשט את מעילו והניחו על הגדר. יוחנן לא הבחין ששור גדול מתקרב אל המעיל וקרע אותו בקרניו.

האם בעל הרפת חייב לשלם על המעיל? התשובה היא לא, מפני שיוחנן נכנס אל הרפת ללא רשותו. אם הוא היה נכנס ברשותו, בעל הרפת היה חייב לשלם כי עליו לשמור על בהמותיו כאשר הוא מרשה לאנשים להיכנס לחצר, אך יוחנן נכנס בלי רשות, ולכן לבעל הרפת אין אחריות על הנזק שנגרם לו.

Daf 15: A TAMED LION

דף ט"ו: אריה מאולף

A man who was raising a tamed lion in his home decided the time had come to show off his prized animal to his friends. He invited his friends over, while at the same time reassuring them— "There's no need to worry. He is very well-trained. Trust me. He is as gentle as a day-old chick." The guests entered the man's home with great suspicion and stared at the huge lion lying across the carpet with its eyes shut. Suddenly, one of the guests sneezed. The lion opened its eyes and when it saw a large number of guests **it leaped forward from its spot and bit the arm of one of the guests.** Fortunately, the guest was wearing a suit with wide sleeves and the lion's teeth merely got caught on the fabric, which tore. With great difficulty, the owner of the lion was able to gain control over the beast so that it would not devour the guest.

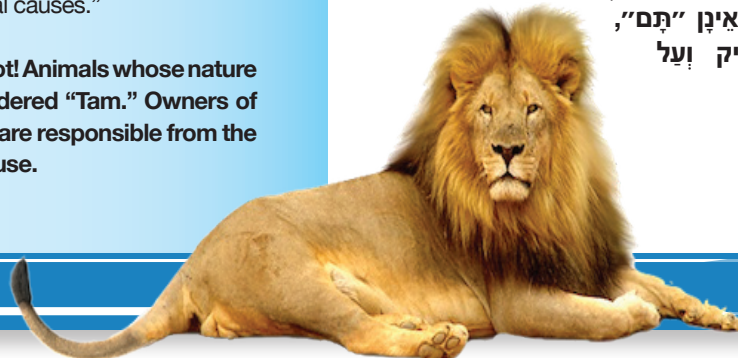
The other terrified visitor fled from the house. When the gentleman with the wide sleeves calmed down, he turned to the lion's owner **and asked him to pay for the damage to his suit.** To his surprise, the owner of the lion said: "When an animal causes damage as a result of being angered, that type of damage is called "*Keren*" ("horn" or goring). We learn in *Masechet Bava Kamma*, the first few times an animal causes damage, it is considered *Tam* (harmless) and the owner is only responsible to pay back half of the cost of any damage that animal causes."

Is the owner of the lion correct? Absolutely not! Animals whose nature it is to devour and damage are never considered "Tam." Owners of animals known to cause damage (like lions) are responsible from the outset to pay in full for any damage they cause.

אדם שגדל בביתו אריה מאולף, החליט שהגיע הזמן להראותו לחבריו. הוא הזמין לביתו תוך כדי שהוא מרגיע אותם: "אל תדאגו, הוא מאולף כל כך יפה". האורחים נכנסו בחשש והביטו באריה הענק שרביץ על השטיח ועיניו עצומות. אחד האורחים התעטש, האריה פקח את עיניו וכאשר ראה את האורחים הרבים הוא זינק ממקומו ורצה לנגוס בידו של אחד האורחים. למרבה המזל האורח לבש חליפה עם שרוולים רחבים, ושיניו של האריה נתפסו רק בשרוול והוא נקרע. בקושי רב בעל האריה הצליח להשתלט עליו שלא יטרוף את האורח.

האורחים המבוהלים נמלטו מן הבית כל עוד רוחם בם. לאחר שבעל החליפה נרגע הוא פנה אל בעל האריה וביקש שישלם לו את הנזק של החליפה. להפתעתו אמר לו בעל האריה: "כשבעל חיים מזיק מתוך כעס, סוג הנזק הזה מכונה "קרן" וכפי שלמדנו במסכת בבא קמא, בפעמים הראשונות בעל החיים המזיק הוא "תם" והוא משלם רק חצי נזק.

האם בעל האריה צודק? בשום פנים ואופן לא! חיות שדרךן לטרוף ולהזיק אינן "תם", מתחילה הן מועדות להזיק ועל בעליהן לשלם את כל הנזק.

Daf 16: A HARMLESS OX AND AN OX KNOWN TO BE DANGEROUS

דף ט"ז: שור תם ושור מועד

We learned that the owner of a *Shor "Tam"* (harmless ox) is responsible to pay for half the cost of *nezek* (damage) his animal causes, while the owner of a *Shor "Mu'ad"* (known-to-be-dangerous ox) is obligated to repay the full cost of the *nezek* caused.

The owner of a *Shor Tam* that causes damage is only required to make restitution *mi'gu'fo* (from its body). Meaning, the owner's obligation is paid exclusively from the sale of the body of the offending ox. If the ox that caused the damage is worth 1,000 *shekel* (about \$320), and it gored an ox worth 10,000 *shekel* (about \$3,200), half the cost of the damage is 5,000 *shekel* (about \$1,600). However, the owner of the *Shor Tam* would not pay more than 1,000 *shekel*, because the restitution is only "*mi'gu'fo*" and in this case the offending ox was not worth more than 1,000 *shekel*.

Moreover, if this *Shor Tam* that caused damaged happened to escape or die, the owner would be exempt from making any payment, because this payment was to be made exclusively from the value of the offending ox which is no longer extant. **The law regarding a *Shor Mu'ad* is different**, as the payment for restitution of *nezek* is not limited in any way. Compensation is made solely on the basis of the amount of damage done. Even if the ox that caused the damage was worth 100 *shekel* (about \$32) and the damaged ox was worth 100,000 *shekel* (approximately \$32,000), **the owner of the offending ox is responsible to make compensation for all of the damage done.**

שור "תם" משלם חצי נזק ושור "מועד" משלם נזק שלם.

שור תם משלם מגופו. כלומר: החיוב של בעל השור לשלם את הנזק, הוא רק מגופו של השור המזיק. למשל, אם השור שהזיק שנה אֶלף שקל, והוא נגח שור נשנה עשרת אלפים שקל, חצי נזק הוא חמשת אלפים שקל, אף בעל השור המזיק לא ישלם יותר מאֶלף שקל, כי התשלום של שור תם הוא "מגופו", וגופו של השור המזיק לא שנה יותר מאֶלף שקל.

זאת, ועוד: אם השור המזיק ברח או מת, בעל השור פטור מכל תשלום כי התשלום הוא רק מהגוף של השור המזיק והרי אין כאן גוף. שונה הוא דינו של שור מועד, שהתשלום של הנזק אינו מוגבל אלא הוא לפי הנזק, וגם אם שור נשנה מאה שקל הזיק שור נשנה מאה אֶלף שקל, בעל השור המזיק ישלם את כל הנזק.

D'VAR TORAH: PARASHAT TOLDOT

דבר תורה: פרשת תולדות

Just before Yitzchak bestowed his blessings upon Ya'akov, he tried to summon all his senses to discern the identity of the person standing before him. Yitzchak's senses led him astray — **"The voice is the voice of Ya'akov, but the hands are the hands of Esav"** (Genesis 27:22). Nevertheless, when the decisive moment arrived, it was his sense of smell that proved to be paramount — **"and he smelled his clothes and bestowed his blessings upon him"** (Genesis 27:27). What makes the sense of smell so especially significant in this narrative? The commentator known as the "Bnei Yissas'char" offered an insightful explanation rooted in the aftermath of the sin of the Tree of Knowledge in the Garden of Eden. The woman **"saw that the tree was good for eating and a delight to the eyes"** (Genesis 3:6), she listened to the serpent's counsel, and she touched the tree. Through her sense of touch, she realized that no harm befell her, and eventually, she also consumed the fruit. In stark contrast, the sense of smell remained untainted by the sin, preserving its purity and virtue. Consequently, it was this pristine sense that enabled Yitzchak to discern who truly deserved the blessing — **"I perceived the smell of my son as the scent of a field which God has blessed"** (Genesis 27:27).

רגע לפני שיצחק מברך את יעקב, הוא מנסה לגייס את כל חושיו כדי להבין מי עומד מולו. חושיו של יצחק מתעתעים בו- "הקל קול יעקב והידיים ידי עשיו" (בראשית כ"ז: כ"ב). אולם, בסופו של דבר חוש הריח הוא שמכריע- "וירח את ריח בגדיו וברכהו" (בראשית כ"ז: כ"ז). מה מיוחד בחוש הריח שדוקא הוא שגרים ליצחק לברך? ה"בני יששכר" מסביר, שכל החושים של האדם נפגמו בחטא עץ הדעת בגן עדן. האשה ראתה- "כי טוב העץ למאכל וכי תאוה הוא לעינים" (בראשית ג: ו) היא הקשיבה באזניה לעצת הנחש, ונגעה בעצרת חוש המשוש בעץ וראתה שלא קורה כלום, ולבסוף גם אכלה. רק חוש הריח לא היה שתף לחטא זה ונשאר בטהרתו ובמעלתו. לכן דוקא חוש זה הוא שסייע ליצחק לדעת למי ראוי הברכה- "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'" (בראשית כ"ז: כ"ז).